

PRZEWAGA W SZTUCE WOJENNEJ

Od zarania dziejów usiłowano poznać przyczyny odniesionych sukcesów oraz poniesionych porażek i klęsk we wszystkich prowadzonych wojnach, a pytania: *Jak zwyciężyć? Jak pokonać przeciwnika?* nurtowały wodzów, dowódców i żołnierzy na wszystkich szczeblach dowodzenia. Pytania te nie były także obce mężom stanu, politykom czy teoretykom zajmującym się bezpieczeństwem i obronnością.

Nie ma niestety gotowej recepty na zwycięstwo! Wskazują na to doświadczenia historyczne, gdyż już samo prawdopodobieństwo wystąpienia na polu walki identycznych sytuacji równe jest zeru. Ignorowanie tego spostrzeżenia świadczyłoby o braku wyobraźni i negowaniu roli wniosków wynikających z historii sztuki wojennej. Wszelki próby wtłoczenia, nie tylko walki zbrojnej, ale i całej sztuki wojennej w krępujące ją procedury i schematy może w konsekwencji doprowadzić tylko do klęski. Sztuka wojenna, pomimo że od najdawniejszych czasów budzi szerokie zainteresowanie człowieka oraz stanowi przedmiot głębokich dociekań, studiów i badań naukowych, jest pojęciem wyjątkowo złożonym, niezwykle trudnym do zdefiniowania, a jednocześnie bardzo kontrowersyjnym w swojej istocie i treści.

Wszechstronne studia oraz badania nad wojnami i konfliktami zbrojnymi a także nad poszczególnymi operacjami, bitwami i bojami przyczyniły się do formułowania założeń teoretycznych i wysuwania hipotez stanowiących fundament określonych zasad praktycznego działania. Sformułowano więc zbiór zasad sztuki wojennej, które stanowią historycznie ukształtowane reguły przygotowania i prowadzenia zbrojnych

działań wojennych, będące podstawą racjonalnego działania dowództw, sztabów i wojsk w skali taktycznej, operacyjnej i strategicznej.

Zasady te miały stanowić podstawę sukcesów zwycięskich wodzów i dowódców. Analizując przykłady z historii wojen można dojść do przekonania, że zasady sztuki wojennej istnieją od kiedy doszło do pierwszego starcia pomiędzy uzbrojonymi ludźmi.

Wówczas podstawową zasadą była przewaga, której osiągnięcie gwarantowało zwycięstwo. U zarania dziejów była to przede wszystkim przewaga materialna, następnie dostrzeżono jej atrybut niematerialny. Jeżeli przyjmiemy, jak zrobił to Stanisław Koziej, że przewaga jest super zasadą lub zasadą zasad, to dostrzeżemy, że wszystkie inne zasady sztuki wojennej mają doprowadzić do jej osiągnięcia w stosunku do przeciwnika. Zatem istotą sztuki wojennej od wieków jest, a także zapewne i w przyszłości, będzie walka o zdobycie przewagi nad przeciwnikiem i racjonalne jej wykorzystanie dla odniesienia zwycięstwa przy jak najmniejszych stratach własnych.

Dlatego też zespół pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu Historii Sztuki Wojennej i Polemologii Instytutu Strategii Wojskowej Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie wystąpił z ideą zorganizowania cyklu spotkań naukowych poświęconych zasadom sztuki wojennej. Pierwsza sesja obejmie ze zrozumiałych przyczyn zasadę zasad - przewagę.

Konferencja naukowa będzie miała miejsce w murach Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie 11 i 12 maja 2022 r. Jest to kolejna, już szósta edycja, cyklicznie organizowanych ogólnopolskich konferencji naukowych pod wspólnym tytułem *Animus Belli*.

Myślą przewodnią Konferencji jest zatem **miejsce przewagi w zasadach sztuki wojennej i jej relacje z innymi zasadami sztuki wojennej**. Jej celem natomiast jest **zdiagnozowanie aktualnego stanu wiedzy na temat**

przewagi, a także ustalenie jakie doświadczenia i wnioski z przeszłości oraz współczesności mogą stanowić inspirację dla nowych rozwiązań w tym zakresie. Organizatorzy ponadto mają nadzieję na udzielenie odpowiedzi na wiele nasuwających się pytań związanych z tym obszarem aktywności militarnej. Pragną zatem zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- 1. W jaki sposób definiowano i jak można definiować przewagę współcześnie?*
- 2. Co stanowi istotę przewagi w walce zbrojnej?*
- 3. Dlaczego przewaga jest uważana za super zasadę wśród zasad sztuki wojennej?*
- 4. W jaki sposób i według jakich kryteriów możemy dokonać klasyfikacji zasady zasad sztuki wojennej - przewagi*
- 5. Jakie są relacje pomiędzy przewagą a innymi zasadami sztuki wojennej?*
- 6. W jaki sposób można uzyskać przewagę w zbrojnych i niezbrojnych działaniach wojennych?*
- 7. W jaki sposób można zdobyć oraz utrzymać przewagę nad przeciwnikiem?*
- 8. W jaki sposób różne rodzaje przewagi wpływały na wynik wojny, operacji, bitwy, boju?*

Organizatorzy Konferencji mają nadzieję, że stanie się ona interesującym wydarzeniem, a dzięki prezentacji nowych ustaleń, ożywczego podejścia, przełamywania schematów i utartych paradygmatów stanie się platformą dyskusji i wymiany myśli, będącej zacznem do szerszego, głębszego i nowatorskiego podejścia do badań nad zagadnieniami z historii i teorii sztuki wojennej. W kolejnych cyklicznych konferencjach naukowych nasz Zespół proponuje rozpatrywać znaczenie kolejnych zasad sztuki wojennej zarówno w kontekście historycznym, współczesnym, ale także prognostycznym.

Konferencję zamierzamy przeprowadzić w formie stacjonarnej, jednak istnieje również wariant jej organizacji w formie hybrydowej i zdanej przy użyciu platformy *MS Teams*.

Wszelkie informacje uzyskają Państwo kontaktując się z Przewodniczącym Komitetu Naukowego Konferencji płk dr hab. Jackiem LASOTĄ (j.lasota@akademia.mil.pl) lub jej sekretarzem dr Michałem PRZYBYLAKIEM (m.przybylak@akademia.mil.pl)